

عنوان مقاله:

زیست‌نامه شهدا و لایه‌های ذهنی مخاطبان: ربایش‌ها، رانش‌ها، رویش‌ها

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، دوره 29، شماره 53 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 44

نویسندگان:

محمود سعیدی رضوانی - نویسنده مسئول: دانشیار برنامه‌ریزی درسی و مدیر گروه پژوهشی تعلیم و تربیت اسلامی پژوهشکده مطالعات اسلامی در علوم انسانی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران.

فاطمه غلامی - کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه فردوسی، مشهد، ایران.

خلاصه مقاله:

هدف پژوهش حاضر کندوکاو لایه‌های ذهنی مخاطبان زیست‌نامه‌های شهدا بوده است و این امر با توجه به اهمیت الگوپذیری از شهدا، زنده نگاه داشتن نام و یاد آن‌ها و نقش خاص آن بزرگ‌مردان در پیشبرد اهداف تربیتی، ضرورتی آشکار است. در این پژوهش کاربردی، زیست‌نامه سه شهید انقلاب اسلامی، جنگ تحمیلی و مدافع حرم، با روش نمونه‌گیری کیفی «با حداکثر تنوع»، در بین دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه فردوسی مشهد توزیع گردید و پس از انجام مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته، در خصوص کتاب مطالعه شده، تجزیه و تحلیل داده‌ها به روش کدگذاری استراوس و کوربین، طی سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی، انجام شد. در طی این پژوهش که با روش پدیدارشناسی صورت پذیرفت، ۴۸۶ مفهوم کشف گردید که بر اساس معنا، ماهیت، ارتباط و تناسب مفهومی، در قالب ۳۲ مقوله جای گرفت. نتایج نهایی نیز، تحت عنوان هشت مضمون بینشی نگرشی، اعتقادی اخلاقی، فرهنگی اجتماعی و فنی ساختاری، در دو محور ربایشی و رانشی، طبقه‌بندی شد. این عوامل ربایشی و رانشی، عمدتاً ناظر به محتوای زیست‌نامه‌ها و کیفیت عملکرد و پردازش نویسندگان، راویان و سایر دست‌اندرکاران بوده است. همچنین تحلیلی از رویش‌های (آموزه‌های تربیتی) این زیست‌نامه‌ها نیز، در سه بعد شناختی، عاطفی و عملی، ارائه گردید. نتایج پژوهش صورت گرفته، حاکی از آن است که مطالعه زیست‌نامه‌های یادشده، در مجموع، در اکثر مخاطبان، نوعی ربایش نسبت به این زیست‌نامه‌ها و نیز آرمان‌های شهدا ایجاد نموده و در برخی از آنان نیز، موجب تصمیم‌گیری قاطع و انجام کنش‌های متناسب با آرمان‌های تربیتی یادشده، گردیده است؛ اما در لایه‌های ذهنی درصد کمتری از مخاطبان، نوعی رانش نسبت به مطالعه زیست‌نامه‌ها، ایجاد شده است و این امر به‌ویژه در مورد زیست‌نامه‌هایی که، از لحاظ فنون ساختاری و نگارشی داستان‌نویسی و خاطره‌نویسی قوی نبودند؛ حساسیت لازم را در کیفیت و کمیت محتواها نداشتند و یا سعی غیرمنطقی در قهرمان سازی داشتند، مشهود است.

کلمات کلیدی:

زیست‌نامه، شهید، ربایش‌ها، رانش‌ها، رویش‌ها، آموزه‌های تربیتی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1393951>

